



ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Партийжи-политиктиг ажилдың деңгелин бедидер

(Каа-Хем районунун партия конференциясы)

Чокта чаа Каа-Хем районунун партия конференциясы бөөр эрткен. Партия районунун амылдын дугайында өтчөт илеткелди СЭКП райкомунун секретары эш Москаленко кылган. ССРЭ-ниң көдө ажылагыйн улам мыйай хөжүдөр хөмөгөгөр дугайында СЭКП ТБ-ниң сентябрь, февраль-март болган шюль Иланумварындык доктааларын районун амылчы чонлары боттарынын мөөн сонгааргы чорудар ажыламын дайынчы программаны болдурган. Районунун партия организациалык партийжи-политиктиг болган партийжи-организациалык амылдын денгелин бедидир турган, өтчөттүг үеиниң иштинде амыл-агы, культура тургузушунунуну талзы-биле ээзон чедикшиктерин болган илеткелчи демдегален.

Районунун колхозтары чакым тарылтаны 7—9 амыл хүнеринде эрттирген. Колхозтарын тараа шөдөрлерин чагай дүжүт өзүп түнгөн. Бо чылын картофель болган өгөрү култураларынын олуртушунуну эа ээзон күчтөргөй салдыган. Оод түнөлдө «Сталинчи орук», Ворошилов аттыг колхозтар эки көргүзүлгөргө болган. Чылазэргө, «Сталинчи орук» колхоз чүдө ногаа култураларындан бөзүн 90 муң рубль орулган кирип алган. Колхозтар күрүгөге тараа дужааламын планын, МТС-тиң амыламын ногура төлөгөни күүсеткен. Машина-трактор станциязы болууну амылчы ээзон экижиккен. Колхозтарда дүжүт ажаап амылчыны доозулан болган тракторларын база көдө ажылагый машиналарын кыскышкы септеген доозулан, трактор амылчынын бот-үнеи ээзон кулдуан МТС бо чылын 4 муң га чаа кур черлерин аядаган.

Мал амылында чедикшиктер база бар. Район мал өстүрүшүнүн планын иштинде-биле 105,6 хуу, оон иштинде чымыгы—104 хуу, улуг мыйыстыг бода малды—100 хуу, хаванын 110 хуу күүсеткен. Ол мыйа эт, дүк дужааламын планы база күүсеткен. Мал чөми елген белеткөрүнүн планын 116,7 хуу, сикос салышкыны 101,7 хуу күүсеткен.

Районунун партия организациалык амыл-чорудуламында колхоз чөр болза, партийжи-политиктиг амылдын куду денгеледе тургустунаны болур. СЭКП райкомунун чымында илеткелчилер бөдүү, политиктиг болган эртем билгелери непередир Ниниталин район салбыры партия, совет, комсомолдун, профсоюздун хөй сангыг актив районда бар. Иччалазжок партия райкомунун секретарылары, бюро кезигүнерин партиянын идеологгун амылчы кичөөнөй салыры кошкатканылар. Колхозчу малчынар ортузунга, механизаторларга, бүүдүргө чөдөрлерин амылчыларына лекцияларын болган илеткелчилерин номчуур хамаан чок бөсөдөр бөзүн кончуг хөвар эрттип турган.

Партийжи-политиктиг амылды чөдир үнеуеес чорук чүге чөдир болурун «Ленинчи орук» колхозта байдал хөреңчел турар. Мыда колхоз даргазы эш Иванов биле партия организациалык секретары эш Саралупов олар амыл-чорудуламында чагырып дүжүт шын ээзон арганы дүрүп алганар. Ол дөмөй-ле эки түнөлдө бөзбөн. Мал кыштагыламын белеткөрү бөзүп байг чорутканы-биле 420 баш хөй өлгөн турда, колхоз даргазы эш Иванов өтчөтка чүдө 159 башты көргүсөткөн, артыкын чакырышкан, а партия өге организациалык секретары эш Саралупов ону биле тура-ла хөреңке албаан. Малчынар ортузунда политиктиг амыл чөр байл турар. Ол колхозта мал кажаалары, ылангыч хөй мадын кажаалары чөдөшөс туртуган болган малчынар чуртталга бажычлары биле хандырбаан.

«Большевик» колхозта школада 60 амыл өрөнчүчилер бар. Ол хирезинде-ле мыда пионер организациалык тургустуну болган чүдө 2 пионерлер бар. Чам дүк шөжынга чүдүүр кижилерин мөргүтү кылдыр хүнеринде школачылар өөрдөдөгө кылдыр баар чоруктар база бар. Ону ВЛКСМ райкому өсөртүп көрбөн.

Тере-Халде Шыназ Советинин даргазы эш Сактагалынын савалындан илерезия болза: СЭКП райкомунун төлөөрлери суму-га барып тура-да, олар анда лекция болган илеткелчилер кылдып турарлар. Намдыкта эрижерден 2—3 хире лекцияларын өскөдөгөн, ону номчубай ана-ла артырып елаш чаныштарлар. Районда келген төлөөрлер колхоз даргазына, суму даргазына ээзон «шынгыч айтышчылар» берилген, мыда партия организациалык боттуг дуза көргүспөй барып турарлар. Сумуда Москвадан, тең областтардан келген интеллигент кадрларын культура-амыдырал хөреңкелерин дугайында айтырып тургузарга район организациалары дүргөн шийтирелөвөн турар.

«Октябрь 14 чымы» колхоз район төвүндө турар. Ол хирезинде-ле көдө ажылагый артелинин Уставын хажылар чорук үргүлчүлөшкөн турар. Район төвүндө чурттан турар хамаатыларынын иштери, гүтүргөннар.

Конференциядан сонуткан районунун бирги организациалык илануму болган. СЭКП райкомунун секретарына эштер Москаленко, Албан, Сереккин олар сол-чурттан турар хамаатыларынын иштери, гүтүргөннар.

хаванын, куштары суур чогуунда тарааларын чааа башып чып турда, райкүүском-даа, суур Совет-даа хөмөгө албаан. Хамаатыларынын малдары болган куштары колхозка 60 муң рубльдин каражаны таварыштырган турда прокуратура болган суд органыны шийтирчиг хөмөгө албаан. Колхозчу амыдыралдык кол койбулу көдө ажылагый артелинин Уставы болур, ону салгынас чорук уудуручу органынын болган амылчыларынын чөтпөс амыл болур—деп «Октябрь 14 чымы» колхозтун даргазы төлө эш Елисеен болууну савалында чуртаалан.

Бүрөндө мый амыл-агыг черинде партия өге организациалык секретары эш Белев савалында:—Бистин директоруус амыл хүдөп алган дөраан-ла удушту амылдын үндүрүп, чүдө администратор методу хөреңкел эгелей берген. Чүдө партия организациалык киржалгези-биле ол байдал эди алдыган. Иччалазжок партия райкому бо талзы-биле бисе ду-жаалаан — деп чуртаалан.

Партия райкомунун амыл-чорудуламында оон-даа өсе чөтпөстери төлөөр боттарынын савалдарына илеткелчилер. Малчынар ортузунда политиктиг амыл кошкатканын, оларын амылдын болган чуртталгаына таарымчалыг байдал тургузуу бөрөөнүнүн харамы-биле төртүр иштерин өстүрүшүн күртө планын 98,3 хуу, хойнуу—93 хуу күүсеткен. Малдын продуктууну дыка хуу. Саар иштерин 1050 дүт сүт амыл турган, чүдө 490 литрин, хойдан 2,2 килограмм дүтү амыл турган, 960 граммын алган.

Эртем-техниктиг кады ажыладалыганын талзы-биле совет-герман комиссиянын сессиязынын дугайында дыңнады

ССРЭ-ниң болган Герман Демократтыг Республиканын аразында эртем-техниктиг кады ажыладалыганын талзы-биле совет-герман комиссиянын үшкү сессиязы чокта чаа Москвага бөдүнүп амылдын дооскан. Улаус амыл-агынын язым-бүрү адырларында эртем-техниктиг дуржулаа солчүшкүнүнүң айтырылганы сессияга көргөн.

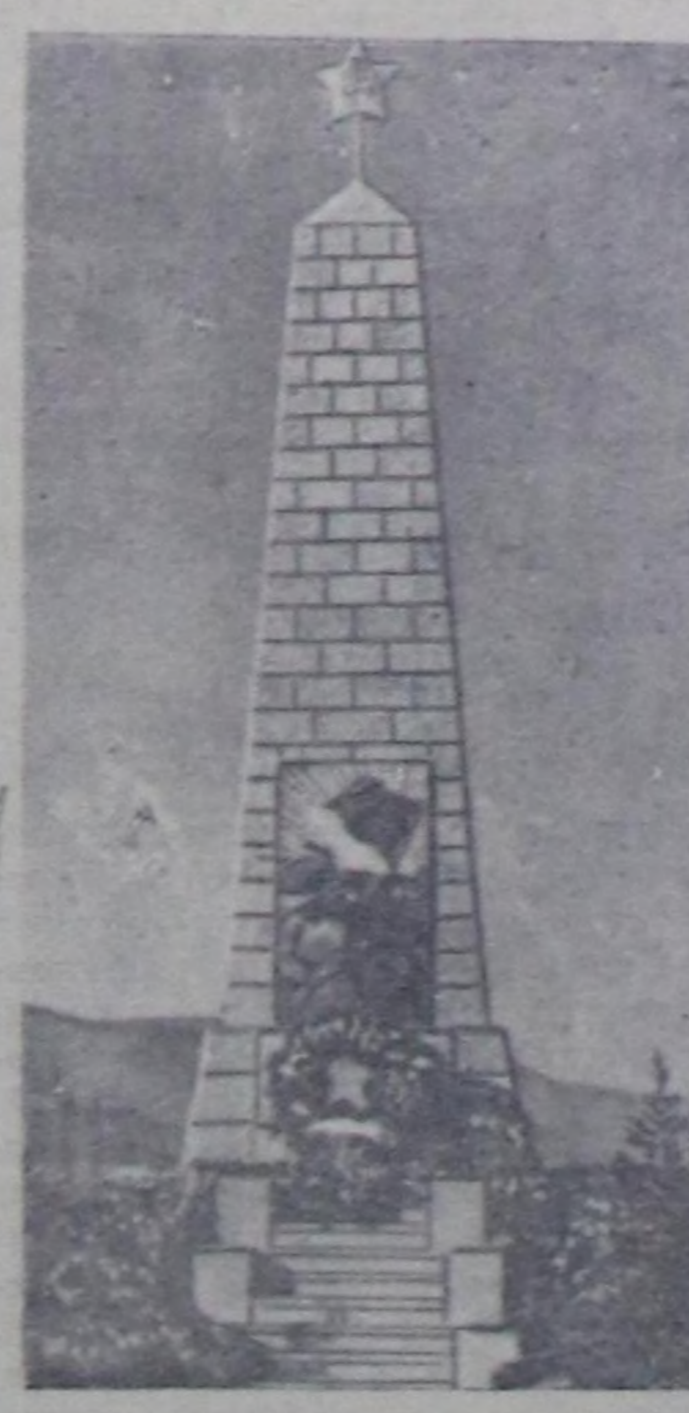
Талааларын ат салганы протокол дугаар Совет Эвилдеги 1954—1955 чылдарда Герман демократтыг Республикага металлургия дериглеринин чамдык хөвирлерин болган көдө ажылагый машиналарын чүдө хөвирлерин белеткөрүнүн техниктиг документациалык, машина-тудууну, химияныч болган үстүрүнүн өсе-лаа адырларынын продукциянын чамдык хөвирлерин бүдүрүшүнүн талзы-биле техниктиг чорудулааларын бижилгелерин дамчытты бээр.

Совет Эвилде ССРЭ-ниң үстүрүнүн болган көдө ажылагыйнын чамдык адырларынын чедикшиктерин таныкып амыр-биле немец тускай эртемчилерин хүдөп ал, прокат дериглерин төлөөрлөргө, руда алгомерациалык төлөөрлөргө чогадып кылдырынга баа чаар үстөр-көн.

Совет Эвилде ССРЭ-ниң үстүрүнүн болган көдө ажылагыйнын чамдык адырларынын чедикшиктерин таныкып амыр-биле немец тускай эртемчилерин хүдөп ал, прокат дериглерин төлөөрлөргө, руда алгомерациалык төлөөрлөргө чогадып кылдырынга баа чаар үстөр-көн.

Совет Эвилде ССРЭ-ниң үстүрүнүн болган көдө ажылагыйнын чамдык адырларынын чедикшиктерин таныкып амыр-биле немец тускай эртемчилерин хүдөп ал, прокат дериглерин төлөөрлөргө, руда алгомерациалык төлөөрлөргө чогадып кылдырынга баа чаар үстөр-көн.

Совет Эвилде ССРЭ-ниң үстүрүнүн болган көдө ажылагыйнын чамдык адырларынын чедикшиктерин таныкып амыр-биле немец тускай эртемчилерин хүдөп ал, прокат дериглерин төлөөрлөргө, руда алгомерациалык төлөөрлөргө чогадып кылдырынга баа чаар үстөр-көн.



Тываның амылчы чоннарын агырайжылар хөстөрүн дөшө демиселге өлгөн мадырыг партизанарга турускаан чокта чаа Кызыл тургускаан.

Би-Хем районда Туран хоорай улам чагайжып турар

Туран хоорай өзүп турар. Хоорайда чаа-чаа кулдуучулар немешкен. Бо чылын хоорай чагайжылдыгына зарылдары-биле күнүндө 400 муң рубльди төлөдөгөн. Култура-амыдыралдык, албан организациаларын шүтүү-биле чаа-чаа тудулар болган амылчы албан-таакчыларын тус-тус чуртталга бажычларынын тудулары калбарып турар.

Колхозчуларын культуразы бедип турар

Би-Хем районунун «Искра» көдө ажылагый артелинин колхозчуларында 45 дөраан машиналар бар болуп турар болган 3 колхозчу өрөгө бүртүгүлө бир дөрааннар машина саванынын турар. Колхозчу хөреңкелерден: К. Ершов, Н. Балаханова, А. Кочыева болган өскөдөр-даа «культура» чараш хөтөргө колхозчуларга боттарынын эки-турамы-биле дөраан берип турарлар.

БИСТИН ОБЛАСТА Мергежилдиг комбайнёр

Сүт-Хөд МТС-те анык комбайнёр М. Комбайн-оод 1949 чылдан өгөдөп ажыла-лаш, ол амылдын мергежилдиг бөлу берген. Ол бөдүнүп техника арга-мергежилди кызыл-биле бедидип, колхозчу шөдөргө кызылмай ажылдан турган.

Эш М. Комбайн-оод 1950 чылда Кызылдын механизация училищезинге кирген ову эки доозун, комбайнёр эртен чөдип алган, 1951 чылдын күсүкү дүжүт ажаап амылчынынга идеилейт эки киришкен. 1951 чылдын күсүкүнде эш М. Комбайн-оод комбайнын Абакандан хүдөп алган, ол комбайн 4 чыл дүжүтүлдө ажылаан. Бо аразында комбайнёр техника мергежилди белгитишкан, эки шынарыг кылдып ал турганы-биле оон комбайн сөзүн үнеуеде чагыс-даа үрөшкөнгө таарымч көрбөн болган ажаап амылчы.

Колхозчу параажыларын көргүзүлгөри

СҮТ-АКСЫ. (Телефон-биле). Киров аттыг көдө ажылагый артели бо чылын шүтүп сортуг, үрөшкө хөреңкелер тараа тараан. Чакым хөвү амылдын болган чайгы ажааланыч хынамчалыг, күсүк амылчынын организациалык чорутуунамдыан чагай дүжүт ажаап алдыган. Ол колхозтун тараа культураларын шөлү шүтүп 988 гектар, а дүжүт гектардан ортумаа-биле 20 центнер болган.

Шагаан-Арыг. (Телефон-биле). Бала-нин аттыг колхоз бедиде дүжүттү алган. Бо чылын шитгөдип алганы 235 гектар кур черин гектар бүртүгүндө 20 центнер, а тараа культураларын оон өскө шөлүтүп гектар бүртүгүндө 18 центнер ортумак дүжүт ажаап алдыган.

Дүжүттүн чагай болганын колхозчуларын күш-хүнүнге 7 килограмм тараа оваажып турары хөреңкелер турар. Баштай-ын аванын-биле күш-хүнне 2 килограмм тарааны берген, ылангыч эш Баскыл-оод 2,5 тоннаын, эш Елдан 2,7 тоннаын алган. Болжол чайгы болган күсүк чөр адырды-гамынч планын 102 хуу күүсеткен, оон иштинде кур чер 360 гектар. Келир чымы дүжүтүгө үрөшүн бөрүн урдуган.

Ныштаглаашкына бөлен

Улуг-Хем районда «Партиянын XIX съездин» көдө ажылагый артелинин даргычы эш М. Мурузу колхозтун анык шөр мадын 1947 чылдан бээр каларып, каларган малы чыл-бүрү когарат чөк бо-луп келген.

Партия организациаларын амылында четпестерни узуткаар

Болжолдарын партия өге организациаларын өтчөт-сонгудалыг хуралдары организациалык болган бедиде адейиг денгеледе болуп өрткөзөдө дугайында бажычларын ээзон хөй чагааларын «Шына-оолунун» редакциязы алган.

Партия организациаларын амылында четпестерни узуткаар (Отчөт-сонгудалыг хуралдарын материалдарындан)

Механизаторларын чарыжы

Мурнакчы садыгы

Эки ажылдыг тудужулар

Б. ДОНГАН.



